

Theorema

panis materia. Nec potest dici alteratio quia in alteratione non solum manet materia sed etiam manz forma sbalis. Sic at nec materia pais manet nec eius forma sbalis. Sed tota sba pais tam materia quam forma puerit in substantia corpis christi. Debz hanc mirabilem puerio proprio nomine vocari transubstantia quia in ea manentibus accidentibus fit puerio substantiarum quia sba pais non manz sed puerit in sba corpis christi, manent tamen accidentia pais quod declarare volebat.

Theorema xli

Dicimus quod facta puerio accidentia pais absque subiecto subsistunt. et tamen non possumus intelligere accedens non intellecto subiecto. Vere ergo est laudandum et venerandum ille summus et summus omnipotens cui multa sunt possibilita que intellectu capere non valemus.

Quia est ex superioribus declaratum quod virtute divina absque subiecto potest accens pseruari in esse, et quod per traditionem non implicat accens absque subiecto existere. Cederet forte aliquis eo quod ista sint rationabiliter ostensa quod per rationem et intellectum possemus intelligere accens non intellecto subiecto. Ut si appareat veritas proposita, omnia tria sunt declaranda. Primum est ostendendum quod licet possumus intelligere quod accedens absque subiecto per a deo pseruari in esse non tamen possumus intelligere accens sine subiecto. Secundo manifestabimus quod dato quod sciremus aliquid accens per se esse et non esse alicui subiecto non tamen possemus intelligere illud accens sine subiecto. Tertio speciale casum assignabimus quod non potest intelligere accens non intellecto subiecto. Propter primum est ostendendum quod licet in quodam vilitate possumus rationabiliter agnoscere quod calitas secundorum agentium referuat in primo, propter quod quicquid potest de mediare causa secundum potest illud immediate, tamen in speciali non possumus intelligere modum illum nisi quod ordo secundorum agentium referuat in causa prima. Et inde est quod non possumus intelligere accens sine subiecto quantumcumque agnoscamus quod accens immediate et absque subiecto potest a deo pseruari in esse quod modus huiusmodi pseruatōis non est nobis notus. Sciendum est etiam quod deus est causa cois et causa propria singulorum. Sic est enim causa cois rerum quia calitas sua se extendit ad omnia quod est etiam

Theorema

causa ppria cuiuslibz rei qz in eo relucet rōnes singuloruz
entia. Sūt ei in deo pprie rōnes oim vt pbat Augustinus.
lxxiii. q. q. ix. de ideis In xbo enī dīno rōnes sunt pprie oim
rez qz vt scribit. vi. de trinitate. Verbū est ars omnipoten/
tis dei patris plena rōne oim viuentiū. Si ḡ p deū tanqz p
causā vellem⁹ h̄resciāz alicui⁹ effect⁹. oporteret nos p̄gno/
scere quō de⁹ est ppria causa illi⁹ qz p cōmunia nō aggene/
rat scientia. Cū ḡ subtrācto ordine sc̄doz agentū deus nō
sit ppria causa rez nisi put in eo relucet rōnes pprie sin/
guloruz cū nō sit nobis notus diuinus ordo et nō sint nobis
note ratiōes pprie in deo exītes nō possum⁹ h̄re ppriā cog/
nitionem effect⁹ p̄s imēdiate reducīt ad diuinū ordinem.
Possum⁹ ḡ intelligere accēs intellectu subiecto qz natura
substantie in qua reseruat tota causalitas accētis nō superat
intellectū n̄m sed non poterim⁹ intelligere accēs nō intel/
lecto subiecto q̄ntūcūqz reducām⁹ accēs in diuinū ordinem
qz natura diuina in qua relucet ppria ratio causalitatis cu/
iustibz effect⁹ excellit n̄m intellectu nec sum⁹ sufficētes ad
cognoscēdū quō causalitas quā hz subiectuz respectu accētis.
reseruat in primo agente et p̄t deus accidens absqz subie/
cto conseruare in esse. qd cū subiecto in esse conseruat. Dicā/
mus ḡ qz sicut scim⁹ de deo quia est. quid est ar fm naturam
scire non possumus. Sic scire possum⁹ qz p̄t de⁹ accidens
absqz subiecto conseruare in esse et qd sublato ordine sc̄doz
agentiū remanet ordo agentis p̄mi. et p̄t de⁹ absqz secūdis
agētibus res in esse p̄ducere et eas cōseruare Sed quomō
accidens in esse conseruat et quō absqz secūdis agentib⁹ res
in esse producit intellectu nō capim⁹. Sicut ḡ nūqz intelli/
gerem⁹ accēs intellectu subiecto nisi cognoscerem⁹ p̄ncipia
subiecti et modū quo accēs a subiecto fluit. Sic si istā dep̄/
dentiaz reducere volum⁹ in diuinū ordinē sublato subiecto
accidens absqz subiecto intelligere non poterim⁹ nisi intel/
ligamus. diuinam naturā et cognoscam⁹ modū fm quē en/
tia a deo fluunt et p̄ ipz in esse cōseruant qd pprie cognosce/
supat intellectu cuiuslibz viatoris. Sz forte videtur alicui

k ij.

Theorema

mirabile si possum⁹ agnosce accns dntute dina posse eē absq;
subiecto et tñ ipsū sine sbiecto intelligē nō possum⁹. **M**an
ifestandū est ḡ quod scdo declarandū dicebat. videlz q; si
scirem⁹ aliqd accns absq; subiecto esse. ipm tñ absq; subiecto
nō possem⁹ intelligere. **S**ciendū ḡ q; causa qre accns absq;
subiecto nō pōt intelligi nō pprie sumit propter ipm inesse
actualit. sed ppter ipam aptitudinē quā hz accns vt subiecto
insit. **S**i enī null⁹ nasus essz sim⁹. **S**imitas aāualiter non
inestz alicui naso. qz actualis inherētia requirit actuale esse. n̄
exūte ḡ aliq; naso simo nulla simitas haberet actuale esse
z p; psequēs actualit nō inestet nō tñ hoc posito possem⁹ in
telligere simū nō intellectu naso. eo enī ipō q; simitas dicit
naturā talē q; est apta esse in naso nō possum⁹ intelligere si
mū nō intellectu naso. **C**ū ḡ accidens in sacro altaris pontē
esse absq; subiecto licz illud accidens actualit subiecto nō in
sit et dntute divina sublata sit ab eo actualis inherētia tñ qz
aptitudo inherēdi inseparabilē pcomitat naturā accntis. cū
illud accns maneat accns z nō sit amota ab eo natura ppria
nō est amota ab eo aptitudo inherēdi. **P**ossem⁹ enī dicere
de illo accnte q; non inest. est tñ aptū natū inesse. **N**ō ei ap
titudo sp inseparabilē est ānēta actui. **P**ōt enī q; esse aptus
nat⁹ rōne vti q; rōne nō vti imo qz nō cōperit illi accnti
p naturā suā q; nō insit sed p miraculū qntuz est de natura
sua sp est aptū natū inēē et si relinqueret nature sue vel esse
desineret vel inestz. **N**ō ḡ est amota ab illo accidente apti
tudo inherēdi. **C**ū ḡ accns nō possit intelligi sine subiecto
ppter aptitudinē quā hz vt insit qntūcūq; sciam⁹ aliqd accns
nō actualit inēē qz scim⁹ ipm aptitudinē hēre vt insit sbiecto
sp intelligim⁹ accns in ordine ad subiectū. **A**liud est enī de re
agnosce qd est. aliud ē agnosce ipaz esse. **D**e sbstārys enī se/
patis scim⁹ qz st. qd at sunt scire nō possum⁹ et scim⁹ q; vt
sunt effectib⁹ nō indigēt. **E**ffect⁹ enī nō faciūt ad esse eaz et
tñ eas nō itelligim⁹ nisi p effect⁹. **C**ū ei nrm intelligere n̄ sit
absq; phārasmate sic sbas sepatas itelligim⁹ vt phārasmata
hnt. **S**i ḡ ppter b itelligētie hnt phārasmata qz effect⁹ earum

... nō intelligit em⁹ cas mit int
... accns posse sine subiecto esse
... intellecto subiecto. Inesse
... hēre q; actuale inesse
... inherēdi cōcomitant
... sit ista proportio nō
... nature accidentis nō sit
... pot accidens ei ab
... obiectū intellect⁹
... et qditate accident
... natura et quiditate
... non tollatur ap
... accidens et p
... aptitudinē inherē
... ad aliqd n̄ pōt in
... finitima sunt sim
... potent intelligi accid
... et aptū natū inesse. **S**pecial
... nō valet qd ter
... pcedat ad proposi
... naturam
... ab int
... per intellectū dnt
... quod con
... vel fin q; omnes ratio
... agnoscit. **H**oc dntū est
... est diffinitio
... habere diffinitio
... habere
... vti vii. meta
... qdā in general
... diffinitio
... subiectū et diffinitio sub
... intellectū subiectū

hñt phatasmata nō itelligerem⁹ eas nisi intellectus effectus
Sic vt adaptem⁹ aliq⁹ mō sile ad ppositū dicam⁹ q⁹ licz scia/
 mus nature dina accñs posse sine subiecto eē nō tñ ipm possu/
 mus itelligere nō itellecto subiecto. Inesse ei et aptitudo in/
 herēdi sic se vidēt hñe qz actuale inesse respicit ipm eē acci/
 dentis. Aptitudo ei inherēdi cōcomitatur naturā et qditatē
 ei⁹ licz nō eodē mō sit ista proportio qz nec natura nec mi/
 raculo fieri pōt qz nature accidentis nō sit annexa aptitudo
 inherēdi, sed miraculose pōt accidēs eē absqz eo q⁹ insit. Cū
 g natura et qditas sint obiectū intellect⁹ itelligere accidens
 est itelligere naturā et qditatē accidentis si aptitudo inhe/
 rendi cōcomitat ipaz naturā et quiditatē et sublata aduali
 inherētia ab accidentē non tollatur aptitudo inherēdi nō
 poterit itelligi qditas accidentis et p sequeñs non poterit
 itelligi ipz accñs sine aptitudie inherēdi dato q⁹ actuabiter
 nō insit qz aptitudo ad aliqd n̄ p̄ itelligi sine eo respectu
 cui⁹ dicit⁹ aptitudo cū relatiua sint simul, natura: i. naturali
 itelligentia nō poterit itelligi accidens nō itellecto sub/
 iecto cui est aptū natū inesse. Specialis at cā quare accidēs
 sine subiecto itelligi nō valet qd tertio proponebat osten/
 dendum fm quod ipectat ad propositum sic ostenditur quia
 intellectus itelligendo naturam aliquam format diffinitio/
 nez Quicquid enī itelligitur ab intellectu qd aliquo nomi/
 ne significari potest per intellectu diffinitur accipiēdo dif/
 finitionem large secundum quod conceptus mentis difini/
 tio dicitur, vel fm q⁹ omnis ratio indicans qditatem rei
 diffinitio appellat. Ideo dicitū est in. iij. metaphyice q⁹ ratio
 quā significat nomē est diffinitio imo qz semp q⁹ qd est, est
 obiectū intellect⁹ sic aliqd apud intellectu nrm itelligit fm
 qd cōpetit ei habere diffinitionē vel fm qd ei cōpetit habē
 qditatē. Cū g accidentia habeant quiditatē et diffinitionem
 p additamenta vt dī i. vij. metaphyice eo q⁹ diffinitio subiecti
 qst ad additamentū qd dā ingrediat diffinitionē accñtis ex
 quo accñtia non habent diffinitionem nisi diffinitionem eoz
 ingrediat subiectū et diffinitio subiecti nō poterit esse intel/
 lect⁹ accñtiū sine intellectu subiecti. Qñ bñ ē dicitū i pncipio
 k iij.

In qlitate alteratio. in vbi loci mutatio. oēs s̄t hos mot^o a/ spicim^o in sacro altaris. Est ei ibi loci mutatio qz hostia cō/ secrata de vno altari ad aliud pōt deferri. Sic etiā alterati onē ibi inē p̄tigit qz pōt hostia calefieri et infrigidari. Rur/ suz augmētū et diminutio ibi eē p̄nt. qz pōt ibi eē rarefactio et condensatio qz accipiēdo augmentū et diminutionē lar ge absqz augmento et diminutioe esse nō p̄nt. Qd̄ etsi dubiuz est vtrū i sacro altaris possit eē rarefactio et p̄densatio put ch̄s est sacramentali sub specie panis. oīno tū māifestū est qd̄ ibi talia esse p̄nt put est sub specie vini. Sic r̄ gnationē ibi aspiciū^o. Potest enī hostia p̄secrata corrum̄i ex cui^o corrup̄tione p̄nt inde vermes generari et qz nō videt̄ agrū p̄ nere p̄ miraculum talia fieri. Iō ostēdem^o de oib^o trāsmuta tionib^o tactis singularit̄ quō p̄nt p̄tingē circa sacramētū al/ taris et p̄mo de loci mutatioe qz de illa fit sp̄ialis mētio in theoremate qd̄ p̄ manib^o nūc habem^o. Notādū ḡ qd̄ ostēdē hostia p̄secrata posse moueri localit̄ est declarāe qd̄ dimēsiō nes panis r̄manēt sub qb^o h̄z eē s̄ba corp̄is ch̄i. Qd̄ ḡ or porteat dimēsiōnes panis r̄manē duplici via declarāe possū m^o. Prima via sic p̄tz. Notādū qd̄ vt sup̄ dicebat̄ corpus ch̄i incipit eē in hostia nō qz descēdēs de celo incipiat eē i altari sed qz aliqd̄ vt panis s̄ba est p̄uersum in ip̄m. Sic ei ar guit p̄bs in. i. de generatioe capitulo de augmēto qd̄ qn̄ ali qd̄ generat̄ ex alio. Ibi incipit eē genitū vbi erat illud ex q̄ generatū est. A sili ḡ nos arguē possum^o qd̄ cū aliqd̄ trās s̄tatiat̄ r̄uertit̄ in aliud ibi incipit eē illd̄ in qd̄ aliqd̄ ē cō/ uersuz in q̄ erat illud qd̄ est p̄uersuz in ip̄m si ḡ s̄ba panis cō uersa in corp^o ch̄i erat in altari. i. in altari eē incipit corp^o ch̄i nō s̄t dicē possum^o qd̄ corp^o ch̄i incipit eē i altari medi antib^o dimēsiōib^o p̄p̄iis cū ostensū sit sic ch̄m eē sub sacro qd̄ nō est ibi s̄ba corp̄is ch̄i mediāte q̄ntitate. s̄ q̄ntitas me/ diāte s̄ba. oportz ḡ remanere dimēsiōes panis qb^o mediātib^o sit ch̄s sacrali i altari cū mediātib^o dimēsiōib^o p̄p̄iis ibi eē nō possit. Qd̄ si dicēt̄ miraculo fieri posse sic s̄baz panis cō/ uerti i corp^o ch̄i qd̄ cū dimēsiōes panis nō r̄manēt seq̄rēt̄ fm̄ talē p̄uersionē ch̄m nūsqz esse. p̄ se ei sacralit̄ ch̄s nūsqz

est commune sunt ipsa accidentia panis que manent con-
 uersione facta. Sic enī in alijs transmutationibus est tria cō-
 siderare. si enī ex aere fit ignis, terminus a quo est forma aeris
 que non manet, terminus ad quem est forma ignis que
 inducitur in materia, id autem quod est commune est ipsa
 materia quia aliquando est sub forma aeris aliquando sub
 forma ignis. Sunt ergo tria in transmutationibus natura-
 libus sicut in hac transmutatione supernaturali, differenter
 tamen vt superius rangebatur quia quod est ibi commune
 est substantia aliqua vt materia vel subiectum. Dic autem
 non subiectum aliquod sed sola contingit accidentia rema-
 nere. Cum ergo dicitur hoc ē corpus meuz, li hoc vel demō-
 strat terminum a quo vt substantiam panis, vel terminum
 ad quem, vt corpus ch̄i vel id quod est cōmune accidentia
 panis sub quibus ante conuersionem erat substantia panis,
 facta aut conuersione est sub eis corpus christi propter qd
 contineri sub illis speciebus est cōmune successiue fm diuer-
 sa tpa substantie panis et corpi ch̄i ergo li hoc non potest
 demōstrare sbaz panis, qz panis nō est corp⁹ ch̄i, nec p̄t de-
 mōstrare corp⁹ ch̄i qz in principio locutionis cū dicim⁹ hoc,
 nōdū est ibi corp⁹ ch̄i ḡ li hoc, demōstraret qz nō est, tuti⁹
 ḡ et coius tenet qz li h̄ demōstrat id qd est coe vt sit sensus,
 hoc, i. cōtentū sub hoc, siue sub his specieb⁹ est corp⁹ meum
 Nō videt valē illud ad qd quidā pfugiunt volentes vitāe
 incōuenientia p hoc qz vba predicta sunt significatiua et fa-
 ctia qz si p hūc modū deberet verificari ppositio absqz eo
 qd li hoc demōstrat qd est coe pgruēt⁹ diceret h̄ sit cor-
 pus meuz qz hoc est corpus meum, et dicere christum non
 tradidisse formam per omnem modum congruam: est ostē-
 dere se esse sapientiozem eo qui est dei virtus et dei sapiētia
 Possum⁹ at qd dictū est declarāe in naturalib⁹. Si quis ei
 illi⁹ eet efficacie qz de quocūqz dicit hoc est aux: fieret aux,
 li hoc nō demōstrat terminū a quo nec terminū ad quem,
 sed id qd est coe, ē enī sens⁹, h̄ qd ē aux, i. h̄ qd ē in hac ma-
 teria ē aux, si ḡ dnt verificari vba plata ad scificationē matēie

Theorema

oportet ibi remanere aliqd̄ cōmune vt oportet q̄ remaneat
ibi accidentia panis sub quibus est postea corp⁹ christi Im
mo talis demonstratio q̄lis per hoc designat absq̄ predicti,
accidentibus fieri non valet. et quia inter cetera accidentia
quātitas est magis propinqua sbe et est illud p̄ qd̄ aliquid
magis determinat ad locū. Ideo oportet q̄ntitatem panis
remanere. Possimus ḡ in hostia consecrata motum localem
saluare eo q̄ remanent dīmēssiones hostie existentes in loco
sitaliter et circūscriptiue quia sufficit ad saluanduz motum
localem. **Q**d si diceret q̄ mathematic⁹ non abstrahit a quā/
to abstrahit tñ a motu ḡ sola q̄ntitas nō videt̄ ad motū suffi
cere. De leui respōdere possum⁹ qz vt scribitur in p̄mo de
generatione mathematicis corpib⁹ debent tactus et locus.
sed ille tactus et ille locus est imaginat⁹ solū. qz mathemati
ca s̄m qd̄ hmōi abstracta s̄t a materia sensibili et a materia
naturali q̄ si hoc non esset: competeret mathematicis tact⁹
et locus naturalis ⁊ etiam motus naturalis eis conuenit et.
Quātitas at̄ panis que manet in sacramento altaris nō est
quātitas mathematica nec ē q̄ntitas sepata a quali. remanet
enim ibi quantitas cum qualitate et cum ceteris accidenti/
b⁹ panis. poterim⁹ ḡ ibi saluare tactum et locum et motum
naturalem. quod declarare volebamus.

Theorema xliij.

Nulla transmutatione facta in christo salua/
re possumus alterationē in hostia quia re/
mans panis. panis q̄ntitas subiecta q̄litatebus
s̄m quas cōtingit aliquid alterari.

Quia est ex superioribus declaratū quōmodo in hostia cō
secrata potest saluari motus localis. Nūnc autē restat osten
dere quo modo aut̄ ibi saluari motus possit alterationis. p̄t
enim hostia calefieri ⁊ infrigidari s̄m alias alterationes alte/
rari. Non at̄ possumus dicere q̄ ibi fiat illusio sensus vt q̄

videatur hostia calefieri sed non calefiat. videat̄ humeāta/
 ri sed non humeātetur. ostensum enim fuit sup̄ p̄ Ambrosium
 q̄ nō debz esse illusio sensus in sacro veritatis quēadmodū
 sensus illudit̄ in prestigijs magoz. Igit̄ ex quo hostiā altera/
 ri aspiciū⁹ fatenduz q̄ sit ibi vera alteratio. nec etiā dicere
 possum⁹ q̄ sit ibi alteratio vera. Sed nihil ibi alterat̄ ponē
 do miraculose esse ibi alterationē sine subiecto. Dicit̄ est eni
 sup̄ q̄ accidentia successiva adeo a subiecto dependēt qz nec
 miraculo nec naturaliter fieri pōt q̄ habeāt p̄ se esse. Rursū
 quia p̄ talem alterationē fit via ad corruptionem qz p̄ ni/
 miā calefactionē possz hostia incinerari et q̄ ad tales effect⁹
 interueniat miraculū non videt̄ congruū. Dato ḡ q̄ miracu
 lo fieri posset q̄ esset alteratio absqz eo q̄ aliqd̄ alteraret̄.
 Dmōi tñ alterationes q̄s videm⁹ posse cōtingere circa sacra
 mētū altaris ponere p̄ miraculū nō est decens. Solū ḡ vna
 via restat vt dicam⁹ in sacramento altaris remanere q̄nti/
 tatez subiectā qualitātib⁹ et qz fm̄ qlitates hz fieri alteratio
 possum⁹ ibi saluare alterationē fm̄ qd̄ vna et eadē q̄ntitas
 pōt esse subiectū diuersaz qlitatū. sicut enī naturalit̄ est ge/
 neratio in reb⁹ corruptibilib⁹ qz corruptibilia cōicāt in ma
 teria q̄ est subiectū formaz substantialiū. Sic naturalit̄ possu/
 mus saluare alterationē circa sacramētū altaris qz remanet
 ibi q̄ntitas que est subiectū qlitatū. sufficit enī ad saluandaz
 trāsmutationēz de forma ad formā q̄ ponam⁹ tertiu⁹ qd̄ pos/
 sit subijci vtriqz forme. Sz si sic dicim⁹ qd̄ credim⁹ bñ dicit̄
 occurrit nobis qdā dubitatio. qz vt scribit̄ in p̄mo de gene/
 ratione capitulo de dīa alterationis ad generationem hyle est
 maxime subiectū generatiōis in alijs at̄ trāsmutationib⁹ ali
 quo mō est subiectū. Dī enī hyle. i. materia p̄ma esse maxie in
 generatiōib⁹ s̄m qz forma s̄balis fm̄ quā est trāsmutatio in
 generatiōe simplr̄ imediate fundari hz in p̄ma materia sed
 alie trāsmutationes hñt aliq̄ mō p̄ subiecto materiā quia ea
 fm̄ q̄ alie trāsmutationes attēdūt vel fūdant̄ in ip̄o p̄posito
 vel imediate fundant̄ in aliq̄ accñte. vtz qz qd̄ p̄mū est in oī
 genere est cā oīm alioz q̄ sūt p⁹. qz materia est p̄mū subiectū

Theorema

quicquid aliud subijci non habet quod possit subijci nisi per materiam
si ergo quantitas est subiectum qualitatis et potest esse susceptiva diuer-
sarum qualitatum. hoc habet per materiam in qua fundatur igitur in motu ad
albedinem et in omnibus alterationibus est aliquid modo subiectum mate-
ria quod superficies non habet quod sit subiectum albi et nigri nisi per ipsum
subiectum ut per materiam unam et per se in. ii. metaphysice materiam
appellat fundamentum nature. Est enim fundamentum cuiuslibet
transmutationis naturalis licet ergo remaneat quantitas panis sub-
iecta qualitatum: tamen quod non manet materia panis cum materia sit
primum fundamentum transmutationis naturalium omnium et amoto
primo, amouentur omnia que sunt per: ut videtur in hostia consecrata na-
turaliter saluare non possumus motum alterationis et sic ex his
que dicta sunt videtur sequi quod facta conuersio secundum accidentia panis non
posse fieri alteratione passiva ita sequi videtur quod secundum talia acci-
dentia non possit fieri alteratio actiue. Videtur ei esse dicen-
dum hostiam consecratam non posse alterari nec alterare. Nam sicut
materia est primum potenciale et est primum principium omnis trans-
mutationis passive: sic forma substantialis respectu aliarum formarum
est primum actus et respectu earum est primum principium omnis transmutati-
onis actiue. Agunt enim omnes forme accidentales in virtute forme sub-
stantialis, sicut enim accidentia non possunt agere nisi in virtute materie sic
accidentibus non possunt agere nisi in virtute forme. Cum ergo nec
manet materia nec forma panis sed tota substantia panis conuertitur
in corpus christi et etiam non remaneat materia et forma
vini sed in sanguine conuertitur tota substantia vini
accidentia panis et vini non poterit fieri ibi alteratio nec
actiue nec passive. Si ergo facta conuersione aliquid poneret in ca-
lice non humidaretur ab accidentibus vini nec etiam aliquam altera-
tionem ut videtur facere secundum illa accidentia que omnia repugnant his
que sensui apparent. Notandum ergo quod tota causa que unum accens non potest
esse subiectum alteri accidentis nisi hoc habet virtute materie que ponit
esse primum subiectum et tota causa que omnis transmutatio presupponit ma-
teriam sicut ex eo quod accidentia absque materia in esse conseruari
non possunt si collatum esset alicui accidenti quod posset sine subiecto
possit si illud accens esset susceptiuum proprietatum naturalium possit
ab una proprietate et ab uno accidente transmutari in aliud poterit

quod dicitur hoc per se esse sine materia
transmutari et esse subiectum diuersi
accidentis que talis transmutatio non
potest fieri nisi sit in materia
quod per se subiectum esse nisi sit in
materia que dicitur potest quantitas
per se subiectum sit et per se per
accidentia scilicet subiectum et materia
sunt eadem. Quod ergo per se subiectum
sit et per se subiectum ponit. Et ad
hoc dicitur ad intelligendum quod ibi per
se dicitur panis et vini facta per
panem alia et alia accidentia sic sunt
materia. Alteratio enim est motus ad
accidentia accidentia sunt accidentia in
se sunt sua species. Si ergo accidens
est subiectum substantialis hoc intelligitur
quod est subiectum substantialis quod si igitur
non potest calor agere in virtute forme
in virtute sua specie si in virtute
formae. Si ergo ad introductionem
conuertitur ut dicitur accidentis agere
in virtute ad generationem substantialis
quod per se accidentia hoc quoque
non potest agere aliquid esse hoc per
per se esse ab ipse forma substantialis
materia. Ita ut accidentia de eis
subiectum per se et materia et
materia potentia et per se sub-
iecta et per se non agere. Iacobus
materia esse et agere et per se sub-
iectum subiectum ratione materie et
per se sunt in eis per materia et
materia omnia accidentium
per se conuertitur per se

Q̄ntitas si p̄t h̄re p se esse sine materia ab vna q̄litate in
 alia trāsmutari et esse subiectū diuersaz q̄litatū sine materia
 qz tota cā qre talis trāsmutatio nō p̄t q̄ntitati p̄petē sine
 materia vt dictū est sumis. qz q̄ntitas vt sic materia indiget
 et qz nō p̄t subiectū esse nisi sit. nō p̄t esse subiectū nisi per
 materiā s̄ h̄tute dīna p̄t q̄ntitati p̄ferri esse. sic poterit ei cō
 ferri qz p se subiectū sit et qz p se trāsmutari possit. **T**rāsmu
 tatio at̄ fecit scire subiectū et materiā vt vult **C**omentator in
 de sba orbis. **Q**d s̄ p̄t p se subiectū esse p̄t p se trāsmuta
 ri s̄m ea quoz s̄bictū ponit. **E**t qd̄ dictū est de alterari pas
 siue valet ad intelligēdū quō ibi p̄t esse alterari actiue. **N**ā
 sicut q̄ntitas panis et vini facta p̄uersione alterari p̄nt sus
 cipiendo alia et alia accētia sic s̄m accidētia q̄ h̄nt p̄nt alia
 alterare. **A**lteratio enī est mot⁹ ad formā accidētale et si p
 formā accidentalē s̄m accētalis inducit nō p̄petit accidenti
 agere vltra suā speciē. **S**i s̄ accidentia dicūt agere in h̄tute
 forme substāntialis. hoc intelligendū est q̄ntū ad introdu
 ctionē forme substāntialis qz si ignis p calore generat ignem
 hoc fit put calor agit in h̄tute forme s̄balis ignis. agēt enīz
 calor vltra suā speciē si in h̄tute p̄pria possz inducē substātia
 le formā. **S**z si ad introductionē forme accētalis s̄ vellem⁹
 extendē vt dicerem⁹ accidēs agē in h̄tute forme s̄balis: non
 solū q̄ntū ad generationē substātie s̄ etiā q̄ntū ad alteratio
 nē q̄ fit s̄m accidentia. hoc pro tanto veritatē haberet quia
 sicut p̄petet alicui esse sic p̄petit agere et qz accidentia nō
 p̄nt p se esse absqz forma s̄bali non p̄nt p se agere absqz tali
 forma. oīa at̄ accidentia de qb⁹ loq̄ intendim⁹ fundant̄ vt
 in subiecto p̄posito ex materia et forma. vtz qz materia dicit
 quid in p̄rentia et h̄z rōnē subijcibilis. forma vero dicit qd̄
 in adū et h̄z rōnez actiui. **I**deo licz a toto p̄posito h̄nt acci
 dentia esse et agere et qz sint subiectū et qz agāt p̄petit tñ ac
 cidentib⁹ subijci rōne matēie et agē rōne forme qz etsi ori
 unt̄ z p̄fluant̄ in eē p materiā et formā qz materia cū forma
 est causa omnium accidentium que fiunt in ea non tamen
 ex quo comparantur huiusmodi accidentia ad materiā z ad

Theorema

formā s̄ q̄ntitas q̄ h̄z rōnē subiecti magis se tenz ex pte ma-
terie. Qualitas vero q̄ h̄z rationez actiui magis se tenet ex
pre forme. Dicam⁹ s̄ put spectat ad ppositū q̄ sicut q̄ntitas
si pōt p se esse absq; materia pōt p se subijci absq; illo. sic q̄-
litas si potest per se esse absq; sbali forma potest per se agere
absq; illa loquendo de actiōe s̄m quā inducīt accūtalis for-
ma rōne cui⁹ non dī accidens agere vltra suā speciē qz de
modo s̄m quē ibi pōt esse trāsmutatio ad sbalez formā in se/
quentibus apparebit. Pr̄z igit q̄ in sacro altaris pōt esse al-
teratio passiue qz remanet q̄ntitas subiecta q̄litarib⁹. et pōt
ibi esse alteratio actiue qz remanet q̄litas in q̄ntitate fundar-
ta. possumus s̄ alterationē saluare in hostia nō solū passiue
sed etiaz actiue qd̄ declarare volebamus.

Theorema xliiij

Non augmētata corpis ch̄i s̄ba circa sacm̄
altaris p̄ rarefactionē et condensationem
contingere poterit mot⁹ augmenti quia dimen-
siones indeterminate determinatis dimēsiōib⁹
sunt subiecte.

Saluabam⁹ p̄ p̄cedētia in sacro altaris motū localē et al-
terationē. Nūc at̄ restat ondē quō ibi saluari possit augmen-
tū et diminutio quē motū in predicto sacro saluare maiorem
difficultatē prinēt q̄ fuerit difficultas p̄ dictoz motū. Au-
gmētū at̄ et diminutionē circa qd̄ possum⁹ dupl̄ intelligē
Pr̄mo p̄ subtractionē alicui⁹ pt̄. vel p̄ additionē noue ma-
terie. et sic augmentū et diminutio pp̄rie fit in reb⁹ aiatis in
qb⁹ qz alimentū trāsmittū ad singulas ptes p̄uertit in sbam
aliti q̄libz ps̄ audī est augmētata. et i diminūtō q̄libz ps̄ di-
minuti ē diminuta. et qz quālibz ptē audī audī esse oz et di-
minuti diminutaz esse. sunt proprietates augmenti et dimi-
nutionis vt dī in p̄mo de generatione capitulo de augmēto
Ideo pp̄rie augmētū inuenit in reb⁹ aiatis. Sz t̄n aliq̄ mō
in reb⁹ inaiatis inuenit augmētū p̄ additionē noue matēie

...m... cumulat... maior... ac
...de augmento et diminutione
...hostia consecrata ps̄ hosti-
...hostia consecrata ps̄ hostia et su-
...et a corp⁹ hosti hostia est illi
...in dimensioib⁹ vini
...addere lic
...vires q̄ntitatis
...hostia t̄n dicere sacra
...dimensioib⁹
...vidē nō est dim
...dimensioes ille sub q̄
...diminuitur p̄ r
...sub qua
...et condensationem et occupat
...dimensioib⁹ est; san-
...ille possent raref. eri
...additō est; languis
...habet lentius indicat.
...diminutionē percipim⁹
...additionē alaz
...ad maiore q̄ntita
...esse mot⁹ ad q̄nt
...naturā dicit eni loquēdo in
...tertiū poss
...formē
...illuminatiōe nisi esset ac
...a luce aliq̄
...illuminatiōe sic ei nō est; mot
...tertiū differens.
...et nigri. s̄m autem hūm
...motū altaris motū localem
...localiter quia
...circūscriptū et sic

qz si lapides lapidib⁹ cumulant⁹ maiorē acerū Lapidū efficiunt et sic loq⁹ de augmēto et diminutiōe vt intēdim⁹. Certū est ei q⁹ si diuidat⁹ hostia cōsecrata ps hostie nō rātas dimēnsiones hz qntas habebat tota hostia et sub maiorib⁹ dimensionib⁹ erat corp⁹ ch̄i hostia existente integra q̄s sit ea diuisa in ptes. sic etiā dimensionib⁹ vini sub qb⁹ existit sanguis ch̄i alijs dimēnsionib⁹ adderent⁹ licz sanguis ch̄i augmētatur nō esset qz sub vtrūsq⁹ dimēnsionib⁹ sanguis ch̄i tot⁹ et idē existeret. Possem⁹ tñ dicere facta tali additione sanguinē ch̄i esse sub maiorib⁹ dimēnsionib⁹ q̄s prius. sic ḡ ponē augmentū et diminutionē vidē nō est difficile. Scdo modo potest intelligi q⁹ dimensiones ille sub qb⁹ est corp⁹ ch̄i vlt⁹ ei⁹ sanguis augmētant⁹ et diminūntur p rarefactionē et condensationem. possz enī spēs vini sub qua est sanguis ch̄i p frig⁹ congelari et condensari et occupare minorē locū et tñc sub minorib⁹ dimēnsionib⁹ essz sanguis ch̄i q̄s prius. sic etiā p calozē species ille possent rarefieri et occupare maiorē locū et tñc nullo addito essz sanguis ch̄i sub maioribus dimensionib⁹ q̄s ante hec sensus iudicat. oculata ei fide tale augmentū et talē diminutionē percipim⁹. Sz quō h⁹ ptingit et q̄lit in tali sacro absqz additione aliaz dimensionū p rarefactionē pōt esse mor⁹ ad maiorē qntitatē et p condensationē absqz subractione pōt esse mor⁹ ad qntitatē minorē videre nō est facile. naturalit⁹ enī loquēdo nō est dare aliquam mutationē nisi sit dare subiectū tertū possibile subijci duab⁹ formis oppositis vel priuationi et forme. nō enī esset motus nec mutatio fm illuminationē nisi esset aer. vel aliqd⁹ diffusibilis differens et a tenebra et a luce. aliqd⁹ habens esse tenebrosū aliqd⁹ illuminatū. sic ei nō essz mor⁹ ab albo in nigrū nisi esset dare subiectū tertū differens ab vtroqz possibile subijci forme albi et nigri. fm autem hunc modum saluabimus in sacramento altaris morum localem et alterationem. Potest enim hostia moueri localiter quia dimensiones hostie existentes in loco circūscriptiue et situalter possunt se successive cōmensurare diuersis locis. sic etiam et alteratio

Theorema

ibi esse pōt qz q̄ntitas que subijcitur q̄litate est differens a qualitate et potest esse subiecta diuersis q̄litate. Sicut q̄ naturalit nō pōt ibi esse motus s̄m q̄litatez nisi ibi sit aliqd q̄litate subiectū: sic naturalit nō pōt esse motus s̄m q̄ntitatem nisi ibi sit aliqd quantitati subiectūz. **Uel** q̄ dicem⁹ q̄ cum species vini sub quibus est sanguis ch̄i p̄ calorem rarefiunt et occupant maiorem locū vel p̄ frigus condensant⁹ et occupant minorem locū q̄ hoc sit sup̄ naturaliter, vel oportet ibi dare aliqd subiectū dimensionibus vini qd̄ possit esse aliqd sub magnis dimensionibus aliqd sub paucis. **P**rima at̄ posicio est oīno absurda qz ex quo naturaliter possunt species vini infrigidari et calefieri: naturaliter condensantur et rarefiunt et occupant minorem locū et maiorem locum. **U**idemus enī sensibilit̄ q̄ h̄mōi transmutatio nes sequuntur motum et temperie aeris naturalem, congelatur enī species vini sub qua est sanguis ch̄i in hyeme nō in estate. **E**rgo fugē difficultatē hāc q̄ h̄ sup̄naturalit fiat videtur oīno ridiculū. **R**ursū ostendere q̄ illis dimensionibus sit aliquid subiectū est valde difficile. **H**abitū est enī sup̄ q̄ omnia accidentia facta conuersione fundantur in q̄ntitate. **Q**uāntitas at̄ ip̄a non fundatur in aliquo subiecto, nō videt̄ ergo q̄ dimensionibus vini sub quibus est sanguis ch̄i aliqd esse subiectū cū dimensiones ip̄e q̄ntitatē dicāt. **N**otandū q̄ q̄ in materia panis et vini et in materia oīm generabiliū et corruptibiliū est duplex q̄ntitas et duplex gen⁹ dimensionum. **S**ūt enī ibi dimensiones determinate et indeterminate. **E**st enī materia generabiliū et corruptibiliū tāta et tanta et occupat tantū et tantū locū. **D**icim⁹ enī q̄ tantū de materia q̄ntū est de vno pugillo aque est in .x. pugillis aeris nec tamen tantum locū occupat materia vt est sub vno pugillo aque q̄ntū occupat vt est sub .x. pugillis aeris. **N**ullū ei horū h̄z materiā p̄ se ip̄az, nō enī p̄ se est tanta et tāta vt multa vt pauca nec p̄ se occupat tantū et tantū locū vel magnū vel p̄uū materia enī p̄ se est pura potentia et qz essentielle est ma

...potentia aequid actualit
...no h̄z materia de se (ca
...accidenti vel substantia
...aliqua p̄ qua materia est
...et tantū locū hoc q̄
...magnitudinē
...aliqua p̄ntitas mou
...q̄ h̄ coceptur materie h̄e
...occupat tantū et ta
...obscure. **S**icut ostendit̄ p̄
...quā materia est tanta et p̄
...h̄mōi declarāt q̄
...q̄ntitatem ill
...q̄ntitate p̄
...alia q̄ntitas p̄
...quō in sacro altar
...mōr augm
...minores loci.
...dici dimensio
...dici poss
...Et vtrū aut
...determinatis
...p̄mitus vlt
...dare alias
...de quib
...dimensiones d
...non est presentis s̄
...proponimus
...tantum est
...materia est tant
...subiecta est
...locum que potest
...indetermi
...de materi

terre esse in potētia q̄cquid actualitatē aliquā vel distinctio-
nem imp̄tat nō h̄z materia de se sed acquirit illud vt est s̄b
tali forma accidentali vel substāciali. oportz ḡ dare formam
et p̄fectionē aliquā p̄ quā materia est tanta et tāta et p̄ quaz
occupat tantū et tantū locū. hoc at̄ necesse est esse q̄ntitatem
qz q̄cquid importat magnitudinē et pluralitatem aliquā s̄m
quā accipitur aliqua p̄tialitas molis necesse est illud q̄ntita-
tem esse. Cū ḡ cōpetat materie h̄re p̄tē et p̄tē ex eo q̄ est tā-
ta et tāta ex eo q̄ occupat tāta et tantū locū oz ei vtrūqz horz
p̄ q̄ntitatē cōuenire. Si ḡ ostendē poterim⁹ q̄ non est eadē
q̄ntitas p̄ quā materia est tanta et p̄ quā occupat tantū locū
et rursū si poterimus declarāe q̄ q̄ntitas illa p̄ quā res est
materia tantū precedit q̄ntitatem illā p̄ quā materia occupat
tantū locū et q̄ in p̄ma q̄ntitate p̄ quā materia est tāta tāqz
in subiecto fundat̄ alia q̄ntitas p̄ quā occupat tantū locū; fa-
cile erit sustinere quō in sacro altaris sc̄larari pōt p̄ rarefa-
ctōnē et cōdensationez mot⁹ augmenti et diminutionis et
occupatio maioris et minoris loci. Nā q̄ntitas illa p̄ quam
materia est tanta p̄nt dici dimensiones indeterminate sed
dimensiones determinate dici possunt q̄ntitas p̄ quā materia
occupat tantū locū. Et vtrū aut̄ sic loqui dimensionibus
indeterminatis et determinatis sit secundum intentionem
Commentatoris qui primitus visus est ista notabilia inue-
nisse, et vtrū autem sit dare alias dimēiones indetermi-
natas in materia preter has de quibus locuti sumus, et quot
modis accipiuntur dimensiones determinate et indetermi-
nate declarare non est presentis speculationis. Alibi enim
domino concedente proponimus hanc materiam diffusius
pertractare, ad presens tantum est declarandum q̄ quia q̄n-
titas illa per quam materia est tanta que potest dici dimen-
siones indeterminate subiecta est quantitati per quam mate-
ria occupat tantum locum que potest dici dimensiones deter-
minate oportz dimēiones indētinatas subijci dimēionib⁹
determinat̄, et qz tātūdē de materia cū ē s̄b s̄bz aq̄ occupat

Theorema

locū minorē cū est sub forma aeris occupat maiorē locū oꝝ
easdeꝝ dimēſiones indeterminatas aliqñ subijci maioribꝰ di
mensionibus determinatis et aliqñ minoribus. **S**i igit hec
conuerſio que fit in ſacꝛo altaris pprie vocatꝛ trāſubſtātia
tio qꝛ ſic conuertitur ſubſtātia panis in ſubſtātia corpꝛ
chꝛi et ſbā vini in ſubſtātia sanguinis qꝛ non eſt cōuerſio ac
cidentium in accidentia ſed remanēt oīa accidentia panis et
vini ſub quibus eſt corpus et ſanguis chꝛiſti oportet re
manere vtraſqꝝ dimenſiones panis et vini determinatas et
indefinitas. **S**icut ergo abſqꝝ variatione chꝛiſti ſal
uabimus alterationē in ſacꝛo altaris quia ibi remanet qñ
titas poſſibilis ſubijci diuerſis qñtatibꝰ ſic ibi ſaluare poſſu
mꝰ occupationē maioris et minoris loci et motū ad maiorē
et minoreꝝ qñtitatē qꝛ ibi remanēt dimēſioes indefinite
poſſibiles ſubijci diuerſis dimenſionibꝰ determinatis. **U**t igit
hec manifeſte appareant ſicut ſuperiꝰ tangebāt duo ſunt de
clarāda. **P**rimo enī oſtendendū eſt qꝛ qñtitas illa pꝛ quam
materia eſt tanta nō eſt eadem cū qñtitate illa pꝛ quaꝝ mate
ria occupat tantū locū. et qꝛ dimenſiones indefinite nō
ſunt eadem pꝛ eſſentiam cum dimenſionibus determinatis lo
quendo de dimenſionibꝰ indeterminatis et determinatis vꝛ
hic loqꝛ incipimꝰ. **S**ecūdo manifeſtabit qꝛ qñtitas illa pꝛ quaꝝ
materia eſt tanta eſt prior illa pꝛ quaꝝ occupat tantū locū et eſt
ſubiecta ei. **U**el qd̄ idem eſt dimenſiones indefinite prior
res ſunt dimenſionibꝰ determinatis et indefinite dimenſio
nes ſunt determinatis ſubiecte. **P**rimū duplici via oſtēdit
Prima talis. **S**i duo aliqꝛ ſunt idē pꝛ eſſentiā corrupto vno
cōrumpit et aliud ſed poteſt remanere materia tanta abſqꝝ
eo qd̄ remaneat occupatio tanti loci. igit non eſt eadem qñti
tas pꝛ quam materia eſt tanta et per quam occupat tantū lo
cū. cū enī ex aqua fit aer remanet materia tanta qꝛ tantū de
materia qñtum erat ſub forma aque fit poſtea ſub forma
aeris. nihil enim ibi de materia deperditur quia nihil ibi
adnihilatur nec aliud de materia de nouo creatur. remanet
ergo materia tanta ſed non remanet occupatio tanti

occupat de loco vꝛ eſt ſe forme
determinationes igit indeterminat
tanta ſe eadē pꝛ eſſentiā cū dimē
tione talis qñ aliqꝛ duo ſunt idē pꝛ
tanta ſe extendit ad vñū illū
tanta naturā agita pōt in
tanta et tantū locū. naturā
tanta pōt loci poſtea occupet
tanta fit aer et ex aere ignis.
tanta pōt immutare qñtitate ill
tanta. **N**ō ei naturā fieri pōt
tanta et grano mltū poſſe
tanta poſſe aliqd̄ augeri eo nō
tanta conceſſerit fallentes ſem
tanta hoc inquit et requirit vlt
tanta poſſidit immutationē
tanta pꝛ pꝛ obm in pmo de
tanta. **N**ō e igit eadē qñtitas
tanta occupat tantū locū qꝛ vꝛ ag
tanta qñtatem et non ad
tanta non ſunt eadem cum dū
tanta dicitur declarandū
tanta illas et eis ſunt ſubiect
tanta qꝛ oſtenſum eſt cas non
tanta et nō remanet occup
tanta eſt tantū qꝛ occupet
tanta amoto priorē nec
tanta materia poſſit abſolui a
tanta vꝛ eſt. **Q**uāting enī tr
tanta materia tanta qñta er
tanta. **R**urſum eo ipſo qꝛ
tanta qꝛ materia eſt tanta qꝛ no
tanta et non reſtādo et nihil add
tanta tantū loci quia poteſt fac
tanta tantū loci qñ pꝛ occup

loci qz pl^o occupat de loco vt est s^o forma aeris qz vt est sub
 forma aque. dimensiones g̃ indeterminate loquēdo de eis vt
 hic loq̃mur nō s̃t eedē p̃ essentiā cū dimēsiōib^o determinatis
Secōda via talis q̃n aliq̃ duo sunt idē p̃ essentiā si potentia
 alicui^o agētis se extendit ad vnū illoz oz qz se extendat ad
 aliud. Sed d^o naturalis agētis pōt in q̃ntitate materie p̃
 ut occupat tantū et tantū locū. naturalit̃ enī fieri pōt qz ma/
 teria occupās puū locū postea occupet magnū locū qz natu/
 raliter ex aqua fit aer. et ex aere ignis. sed nulla s̃t^o alicui^o
 naturalis agētis p̃t imutare q̃ntitatē illā p̃ quā materia est
 tanta et tanta. Nō ei naturalit̃ fieri pōt qz puuz de materia
 fiat multuz qz tunc ex grano milij posset fieri mons vn^o et
 turris vna et posset aliqd̃ augeri eo nō rarefacto nullo ad/
 dito qd̃ quidā concesserūt fallentes semetipos p̃ experientia
 fallētia. Sed hoc inquirere requirit vltiorē speculationē
 māifestū est t̃n predictam immutationē fieri nō posse ab agē/
 te naturali vt patet p̃ p̃hm in p̃mo de generatione in cap/
 itulo de augmēto. Nō ē g̃ eadē q̃ntitas p̃ quā materia est tā/
 ta et p̃ quā occupat tantū locū qz s̃t^o agentis naturalis se ex/
 tendit ad vnā q̃ntitatem et non ad aliam. Dimensiones g̃
 indeterminate non sunt eedem cum dimēsiōibus determi/
 natis quod primo dicebatur declarandum. Qd̃ autē he dimē/
 siones precedant illas ⁊ eis sint subiecte p̃ easdem vias de/
 clarari pōt p̃ q̃s ostensum est eas non esse easdem. Nā si ma/
 net materia tanta et nō remanet occupatio tantū locū oz natu/
 ralit̃ p̃us materiā esse tāta q̃ occupet tantū locū. si ei esset
 posterio^o nō remanēt amoto priore nec ex equo compari p̃t
 qz tūc q̃ rōne materia possit absolui ab vno posset absolui
 ab alio qd̃ nō vez est. Quacūqz enī trāsmutatioe naturalit̃
 facta semp̃ manet materia tāta q̃nta erat p̃us s̃ nō semp̃ oc/
 cupat tantū locū. Rursum eo ipso qz naturale agens p̃sup/
 ponit id p̃ quod materia est tanta qz non potest aliquid au/
 gmentare eo non rarefacto et nihil addito et non p̃supponit
 occupationem tantū locū quia potest facere illam eandē ma/
 teriā occupāe maiorē locū quē p̃us occupabat minorē. pri^o

Theorema

est q̄ntitas p̄ quā materia est tāta q̄s q̄ntitas p̄ quaz materia occupat tātū locū **S**i ḡ aliqd̄ agēs p̄suppōit vnū et nō aliqd̄ quia semper posteriora priora p̄supponūt oz p̄suppositū naturalit̄ in via generacionis p̄us esse eo q̄ nō p̄supponitur z qz sp̄ ea que pri⁹ adherent materie subijciunt̄ his q̄ posterius adveniūt nō solū dimēnsiones indefiniate p̄cedunt dimēnsiones determinatas sed etiā sunt eis subiecte et etiā he fundant̄ in illis. **S**icut ḡ qz cetera accētia fundant̄ in q̄ntitate. **I**deo saluam⁹ ibi alterationis motū put eadē q̄ntitas aliqñ sub vna q̄litate est aliqñ sub alia sic qz dimēnsiones d̄terminatas fundant̄ in dimēnsionib⁹ indefiniate p̄ rarefactionē et condensationē poterim⁹ ibi saluare motū augmētū z diminutiōis put eadē dimēnsiōes indefiniate subijci p̄nt maiorib⁹ et minorib⁹ dimēnsionib⁹ terminatis qd̄ declarāe volebam⁹ **E**x his at̄ magis declarant̄ q̄ dicta sūt in anterioribus theorematib⁹ qz possent forte alicui esse dubiū quō in dimēnsionib⁹ panis et vini pōt induci vna q̄litate p̄ motum alterationis. **H**is enī forma d̄i educi de potētia materie ex quo materia panis non manet in materia corpis ch̄i nō est susceptibilis noue forme. nulla materia est ibi de qua possit educi noua fōr. **Q**uantūcūqz ḡ remaneat q̄ntitas subiecta q̄litati cū calor nō emittat̄ ab extra sed educat̄ de potētia materie in̄ illud. **C**ōmentatoris in. xij. metaphysice. **C**orp⁹ calidū agens in aliud corp⁹ nō inmittit calozē ab extra sed facit potētia calidū a d̄i calidū cū ibi nō sit dare materiā dec⁹ potētia educat̄ calor non videt̄ sufficere q̄ntitas subiecti q̄litati vt sit ibi mot⁹ a frigido in calidū. **S**ciendū igit̄ q̄ omnis forma d̄i educi de potētia materie et oēs forme dicunt̄ fundari in materia qz formis materialib⁹ et accētialib⁹ p̄petit nō p se esse nisi ex eo q̄ in materia fundant̄ s̄ si dimēnsiōes indefiniate subiecte dimēnsiōib⁹ d̄terminat̄. possent p se ēē ex eis possent educi accidentales forme fundate in ipis. possent enī inde educi raritas et densitas. **N**ā ex hoc est aliquid rari⁹ qz dimēnsiōes indefiniate subiecte sunt magnis dimen-

sionib⁹ terminatis et ex hoc est densum qz ille eodem dimē/
 siones indeterminate subijciunt puis dimensionibus termi/
 natis. Possumus ḡ p hec duo genera dimensionū absq; alia
 materia saluare raritatem et densitatem et ponere motū rar/
 refactionis et cōdensationis. potentialiter igit et virtute hec
 duo genera dimensionū continent raritatem et densitatem z
 quia p se videt esse qz rarū sequitur calor et densum frigus ex
 his dimensionib⁹ p raritatem et densitatem educi poterit ca/
 lor et frigiditas et p consequens siccitas et humiditas quia
 siccitas potissime se tenet ex pte caloris et humiditas ex pte
 frigiditatis. Nō enī posset aliquid esse summe et potissime cal/
 lidum nisi esset siccum nec posset esse per se et primo frigi/
 dum nisi esset hūmidum et quia qualitates secunde fundant^r
 in primis supponendo predicta genera dimensionū p rar/
 tatem et densitatem possunt inde educi qualitates prime scz
 calidum frigidū hūmidum et siccum mediantibus qualitati/
 bus primis naturaliter inde educi poterunt qualitates secu/
 de. Omnem ergo modum alterationis ibi saluare possumus
 Ex predictis etiam magis manifestum est quomodo cetera
 accidentia in quantitate fundantur. quia non omnia fundan/
 tur mediate in dimensionibus terminatis sed aliqua imme/
 diate fundantur in dimensionibus terminatis vt album et
 nigrum et ceteri colores qui fundantur in superficie. est enim
 propriū superficie primo loco locari. aliqua vero magis im/
 mediate fundant^r in dimensionibus terminatis vt rarum et
 densum et forte prime qualitates que rarū et densum sequun/
 tur. Ex hoc patet etiā quō quantitati magis cōmunicari pos/
 sit p se esse qz ceteris accētib⁹. nō solū enī qntitas magis im/
 mediate adheret sbe qz cetera accidentia p p se qz magis ac/
 cedit ad p se esse qz accētia alia. s; etiā mod⁹ qntitat⁹. magis
 imitat^r modum substantie cui cōpetit p se esse qz modū aliorū
 accētū. Nā sicut sba cōposita que existit p se cōponitur ex
 materia et forma. sic in quantitate est aliquid ad modū ma/
 terie et aliqd ad modū forme. ipse enī dimēsiōes indeterminate
 se hnt vt materia z terminate se hnt vt for, sicut exi materia

Theorema

p formā cōplet et terminat: sic dimensiones int̄minatē p terminatas pficiunt et terminant. Ex his at̄ magis declaratur quō quantitati p̄petit p se indiuiduatio. nō solū ei q̄ntitas p se pōt dici indiuiduari qz per se importat indiuiduationem quādā et qz in q̄ntitate fm se possum⁹ intelligere plura eiusdem speciei et p̄t aliqua que sup̄⁹ tetigim⁹ sed etiā q̄ntitati p se videt̄ p̄petere indiuiduatio qz indiuiduū quid aggregatū noiat. Cōpositio enī in quātitate repta insinuat cōpositionē ex materia et forma in q̄ntū dimensiones interminate se habet ad similitudinē materie qz forme subijciunt̄ dimensionibus terminatis. Plures etiā alie veritates ex p̄habitis haberi possunt que prudentis lectoris inuentioni et iudicio relinquuntur.

Theorema. xlv.

Transsubstantiatiōe cōpleta in sacro altaris nulla manet matēia susceptibilis noue forme nō tñ obstāte q̄ hyle est maxime generatiōnis subiectū ibi generatio et corruptio esse poterunt nullo alio miraculo contingente.

Difficile fuit on̄dere quō in sacro altaris potēt esse mot⁹ ad maiores dimēsiōnes sed vt videt̄ lōge difficili⁹ est ostendere quō ibi saluari possit generatio et corruptio. Dic at̄ vt videt̄ nō est fuga vteri⁹ nec amplius videt̄ possibilis euasio. Saluabam⁹ enī motū locale qz eadem dimēsiōes plurib⁹ locis se cōmensurare poterāt. sic etiā saluabam⁹ alterationē qz eadē q̄ntitas diuersis q̄litatib⁹ poterat esse subiecta. nec nō et motū augmenti sic saluare conabamur ostendendo dimēsiōes int̄minatas posse subijci alijs et alijs dimēsiōib⁹ terminat. ibi Generationē at̄ vt videt̄ nullo modo saluare possum⁹. Difficile est ei vidē quō ex hostia p̄ putrefactionē p̄nt oriri vermes et quō ex ea p̄ vstionē p̄t generari cinis. T̄rmis ei et cinis dicūt quāsdā sbas materiales que esse nō p̄nt nisi habeāt materiā p̄t sui. Cū ȓ facta p̄uersione

in sacro altaris nō remanet aliq̄ materia susceptibilis none
 forme videre est valde difficile quō ibi tales generationes
 p̄nt cōtingere. Dixerūt enī q̄dā volentes vitare difficultatē
 eam predictā q̄ in dicto sacro remanz panis s̄ba ex quo p̄nt
 generari vermes et cineres et cetera talia et si hoc vex essz
 q̄stio proposita difficultatē nō habēt sed vt sup̄ fuit tactuz
 Nec positio stare nō p̄t. Cū enī panis s̄ba p̄uertat in corp̄
 ch̄i et illud qd̄ in aliud cōuertit nō manet. Necesse est pa-
 nis s̄baz nō remanere. Qd̄ si diceret s̄baz panis nō cōuertit
 in corp̄ ch̄i et ch̄im nō esse sub sacro p̄ p̄uersionē alterius
 in ipm̄ tūc sequeretur q̄ ch̄is incipet esse in altari p̄ motū lo-
 calē qd̄ fuit sup̄ improbatū. Est ḡ scd̄s mod̄ dicēdi dicen-
 tiū accidentia illa sic corrūpi q̄ ibi nihil aliud generat. sed
 hec sensui repugnat. Videt ei q̄ ibi generat aliqd̄ vbi erat
 species panis. Vbi enī erāt dimēsiōes panis fūit aliq̄n ver-
 mes et cinis. Propt̄ hoc est tert̄ mod̄ dicēdi dicentium
 hoc generata generari ex corpore circūstante. vermes enim
 quos aspiciūmus generari post putrefactionem hostie vt di-
 cunt generantur ex aere. Sed nec istud etiam est commeni-
 ens vt communiter improbatur quia q̄diu durant species
 et dimēsiōes panis non generantur ibi vermes nec etiaz
 subintrat ibi aer quia dimēsiōes panis sufficientes sunt
 ad resistendū dimēsiōibus aeris. igit̄ in eodē instanti erit
 corruptio speciez et motus localis aeris ad locum vbi erāt
 species panis et generatio vermium quod stare non potest
 quia generatio et corruptio p̄t mutationem importāt fm̄
 quod de eis hic loquimur sunt in instanti. Motus enīz lo-
 calis requirit tempus. Rursūm cum vermes illi generantur
 ex putrefactione euz putrefactio non fiat in aere sed in illis
 speciebus nō est cōgruū dici q̄ vermes illi ex aere generan-
 tur. Ampli⁹ ex vno elemento imediate nō generat mixtum
 Non ergo ex aere circūstante generarentur vermes. Pre-
 terea si hoc sacramentum sumeretur in magna quantitate;
 nut̄ret et homo posset sustentari ex illo, et dicere cōtrariū

Theorema

est contradicere sensui, et aere at nō pōt fieri nutrimentum, qz vlt̄ probat p̄hs circa finem scđi de generatione ex eisdem nutritur et sum⁹, nō aut̄ sumus ex vno elemento ḡ nec ex vno elemento nutriti possumus immo vt cōter ponitur si inter solida corpa includeretur hostia consecrata absqz eo qd̄ ibi ingrediē aer possent generari inde vermes. Et igitur quartus modus dicendi qd̄ redit panis substantia ex qua generātur h̄mōi vermes. Sed istud etiam improbat̄ quia si redit substantia panis vel redit manentibus speciebus panis vel non. Manentibus speciebus, nō. Nam q̄diu ille species manent tandiu est ibi corpus christi. Vidēt aut̄ sup̄ qd̄ simul cū corpe ch̄i nō est panis substantia sed cōuertitur in ipm. Si at̄ dicatur qd̄ corruptis speciebus panis incipit ibi esse panis substantia non videt̄ congruū qd̄ tunc incipiat esse panis substantia qm̄ deficit ibi esse panis species nisi forte p̄ sb̄z panis intelligat̄ tāta materia quanta fuit matēria s̄b forma panis. Et ideo est quartus mod⁹ dicendi qd̄ miraculose redit, ibi enī de materia quanta erat sub forma panis s̄ non videt̄ conueniens qd̄ deus faciat miraculū cū cineres ⁊ vermes et talia, vilia generantur ex illis speciebus. Preterea miraculū est qd̄dam in cōueniens nature in q̄ntū agentis naturaliter non contingit facere miracula q̄nto at̄ pauciora talia ponere possum⁹ tanto conuenientior videt̄ pō frustra ḡ saluam⁹ p̄ miraculū qd̄ sine miraculo saluare possum⁹. Nō dixerūt alij qd̄ dimensiones ip̄e interminate miraculose conuertebantur in naturā materie prop̄t qd̄ p̄nt̄ inde generari omnes et alie materiales s̄be. Sed si ad miraculū vellem⁹ cōfugere, nulla positio facta est in cōueniens, miraculose enī si substantia panis esset adnihilata vel in quodcūqz esset conuersa posset redire eadem numero, equalis enī s̄tutis est qd̄ aliquid conuertat̄ in aliquid actū preexistens et qd̄ corruptū vel adnihilatū vel etiā in aliud conuersum redeat idem numero. Si enim consideratur primū theorema hui⁹ opis in quo ostendit̄ quō s̄tute diuina aliqd̄ p̄t̄ cōverti in aliud actū preexistens non habet difficultatem quō adnihilatum ⁊

... hoc redit idē numero, p̄ esse
... et substantia panis eadem r
... et aliunde sicut velle
... cineres quos videmus fieri in
... et si nō est impossibile
... dimensiones que sunt
... que est quedam substantia
... de nouo creata possit fieri
... et si videntur
... in corpore meo intellectu nō qu
... corruptionem sine mi
... quia ip̄i idem
... sine miraculo
... et cetera
... naturā aut̄ ex illis
... accidentibus
... potestati
... redeat vel crea
... cineres et cetera
... possit generari
... adnihilatum
... potentia est facti
... ponere qd̄ potest
... sed
... nouo
... generari
... opus
... noster
... non quatuor
... illis accidentibus

in aliud cōuersuz redeat idez numero. posse. ḡ de^o et ex aere
 circūstante et ex substantia panis eadem redeunte et ex ma-
 teria de nouo creata et aliunde sicut vellet facere illos ver-
 mes et illos cineres quos videmus fieri in hostia combusta
 vel putrefacta imo et si nō est impossibile satis est tñ diffici-
 lus sustinere quō dimensiones que sunt accidentia possunt
 conuerti in materiā que est quedam substantia q̄ quō ex aere
 vel ex materia de nouo creata possūt fieri vermes. **A**icz ma-
 gni sint. qui hoc dixerūt et si vouerent suaz positionem de-
 fenderēt. dicta tñ eoz meū intellectū nō quietāt imo ponēdo
 ibi generationem et corruptionem sine miraculo dictis tan-
 eoz doctorū nō-contradicim^o quia ipi iudem alibi in alijs suis
 dictis aliter dixerūt volentes q̄ sine miraculo ibi posset esse
 generatio ⁊ corruptio. Dixerūt enim q̄ sicut miraculose illis
 accidentibus collatum est sine subiecto subsistere qd̄ est ppri-
 um substantie. Ita sine nouo miraculo p̄nt facere qcquid fa-
 cit sba. Possent ḡ dicta oia accidentia inebriare et nutrire et
 pōt ex eis generari vermis et cinis et cetera talia. **D**icūt ḡ
 isti q̄ absq̄ nouo miraculo naturalit̄ ex illis accidentib^o pōt
 generari sba qz collatum est illis accidentib^o p se esse quod
 est ppriū sbe. **R**ōnabilitas dictaz positioni in duob^o videt
 consistere vel q̄ miraculose redeat vel creatur materia ex q̄
 p̄nt generari vermes et cineres et cetera talia. vel q̄ absq̄
 miraculo ex illis accidentibus possit generari sba. **S**z si cō-
 fugimus ad miraculū videmur rudibus adherere simonib^o.
 p̄ miraculū enī et p̄ diuinā potentiā est facile oia sustinere.
Nec expedit p̄ miraculum ponere qd̄ potest absq̄ miraculo
 fieri. si vero non ad miraculum fugimus sed euz indaganti-
 bus quesita subtilius. dicimus q̄ absq̄ nouo miraculo natu-
 raliter ex illis accidētib^o potest generari vermis et alie ma-
 teriales substantie vltra vires nras opus assumimus qz si
 tanti viri sic dicendo sibi sufficiebant; noster intellectus qui
 ad intellectū eorum non attingit non quietatur in talibus
 dictis. **V**idemus enim q̄ illis accidentibus virtute diuina

Theorema

collatū est. p se esse nō tñ propter hoc collatū est eis esse sub
stantiā. Sed collatū est eis q̄ habeant quendā modū substā
tie. si enī dici posset illa accidentia esse substātiā qz collatuz
est eis p se esse nō excederet intellectū nrm quō ex eis natu
raliter et absqz miraculo posset generari substātia qz nil mir
est si ex substātia sba generat sed q̄ ex eo quod nō est substā
tia sed hz quendā modū substātie quō sba possit generari nō
strum intellectū excedit. sicut enī accidentibus cōfert mod⁹
sbe vt per se sit. Ita substātijs cōpetere potest mod⁹ acci
dentis vt q̄ in alio substantetur. Si ḡ nullus diceret q̄ sba
habens modū accētis posset naturalit absqz miraculo cōuer
ti in accētis vt videt nullus deberet dicē q̄ accētis hñs mor
dum substātie naturaliter in subiectuz conueri possit. **Te**
neamus ḡ viā q̄si mediā que intellectū pl⁹ quietare videtur
Dicam⁹ enī q̄ si deberent ex hostia generari vermes q̄ ibi
incipit esse materia propter quod ex accidentib⁹ nō fit sba
vt dicebat vltima positio sed ex substantia sba. et tñ non est
ibi miraculū aliqd vt dicebat alia positio. corruptis enī sp̄e
cieb⁹ et accidentibus panis sub quib⁹ est corp⁹ ch̄i qd per
alterationē naturaliter fieri pōt vt ptz p̄ theoremata prece
dentia et inductis accidentib⁹ alijs: definit ibi eē corp⁹ ch̄i
qz corp⁹ ch̄i nō est in hostia nisi q̄ diu sunt ibi accidentia
panis In illo at̄ instāti in quo definit ibi esse corp⁹ ch̄i et st
corrupta accidentia panis et sunt ibi inducta alia accidentia:
naturaliter absqz miraculo incipit ibi esse matēia ex qua ge
nerant vermes et cineres et cetera talia Et q̄ntū nobis oc
currit non solū nō est ibi miraculū q̄ ibi sic incipit esse dicta
materia sed oppositū h⁹ esse nō posset absqz magno miraculo
Miraculū enī esset si nō inciperet ibi esse materia. Possun⁹
at̄ dicē q̄ q̄nqz st ibi simul in tpe et in eodē instāti licz natu
ralit se pcedat. In eodē ei instāti st plene corrupta accētia
panis et st inducta accētia alia et definit ibi esse corpus
ch̄i et incipit ibi esse matēia et educit de illa matēia forma
sbalis vt s̄z h̄mis et cineria p̄t qd inde dmes et cineres z
h̄mōi materiales sbe naturalit et absqz miraculo generantur

Hec autem ut pateat nondum quod naturaliter debet fieri aliquid dupliciter vel
 quod naturale agens illud efficit vel quod natura ut illud fiat suffi-
 cienter disponit. Ignis enim ex igne naturaliter generat quod natu-
 raliter forma ignis de materia educit. Sic etiam homo ex homine na-
 turaliter generat. Non enim est artificiale nec supernaturaliter quod homo
 generat ab homine et tamen natura non educit animam intellectivam
 per quam homo est homo de potentia materie. sed per tanto debet illa ge-
 neratio naturalis quod naturaliter disponit materia ut ibi intro-
 ducat animam intellectivam. Quotiescumque ergo aliquid agens naturale
 sufficienter disponit ut aliquid fiat debet illud naturaliter fieri et non
 est miraculum quod fit sed esset miraculum si non fieret. Quotiescumque
 enim anima rationalis immediate fit a deo per creationem materia tamen suffi-
 cienter disposita ad susceptionem talis forme si est miraculum quod ei
 talis forma infunditur. sed miraculum esset si manere ea sic disposita
 non suscipit et talis forma. Quotiescumque ergo aliquid est naturaliter suavitatis esse
 habet et ordinem ad aliud sine illud sit immediate a deo per crea-
 tionem sine non. non est miraculum si est ei adiunctum sed potest mi-
 raculum habere esse si est ab eo separatum. Si ergo possumus ostendere quod natu-
 raliter circa sacramentum altaris potest aliquid transmutatio contingere secundum quam
 aliquid inducitur quod non minus habet naturaliter ordinem ad materiam
 quam habeat sufficientes dispositiones ad animam rationalem sicut
 sufficientibus dispositionibus inducitur in materia non est miracu-
 lum si in ea anima rationalis infunditur. licet solus deus possit in produ-
 ctione anime rationalis. Ita per transmutationem naturaliter factam circa
 sacramentum altaris inducitur ibidem his que non minus habent ordinem na-
 turaliter connectionem ad materiam quam habent ille dispositiones ad
 animam rationalem naturaliter et absque miraculo ibi habebit esse ma-
 teria non obstante quod solus deus potest in productionem materie et ma-
 teria solus a deo habet immediate esse per creationem. Cetera autem
 agentia naturalia in suis actionibus materiam presupponunt. Ad-
 uertendum igitur quod solis accidentibus panis datum est esse sine subiecto
 et sine materia ideo quod diu durat accidentia panis quod virtute divina est
 eis collatum quod non actualiter materie insunt absque nouo miraculo
 dicere possumus quod ibi nulla existat materia que sit talium accidentium fun-
 damentum. **M**iraculum enim fuit cum deus illis accidentibus pretulit quod possent
 m. ij.

Theorema

per se subsistere propter quod illis sic existentibus et permanētibus quādiu durat eorum esse si non sit ibi materia in qua fundatur non est nouū miraculū sed totum inicitur miraculo primo. Sicut miraculū est quod cecus recuperet vīsum sed recepta virtute visiva quod videat non vltteri⁹ habet rōnem miraculi. Si igitur solis accētibus panis est hoc collatum sine materia per se esse, cum naturalit̄ vt sup̄ est ostensuz p̄nt corūpti accidentia panis et induci alia accētia si inducās accētibus alijs quibus non est collatū per se esse sed de se adualit̄ magis habet ordinem ad materiā vt fundant in ipā quā habeant dispositiōes ad aīaz rōnalem quā plus est dependentia accētū ad subiectū quā sit dispositiōis ad formāz miraculū igitur est si statim talibus accētibus inducās sufficientē non est ibi materia sicut miraculū esset si materia sufficienter disposita non infunderet ei rationalis aīa. Est igitur rōnalis aīma per creationē et tū absq; miraculo ifundit̄ materie sufficientē dispositē. Sicut corpus christi desinit eē sū sacro et ibi inducā accētia quibus non est collatū per se esse absq; miraculo est ibi materia quia vt dictū est magis est essentialis ordo et maior dependentia accētis ad subiectū quā dispositiōis ad formā. Sed si sic dicim⁹ quod credim⁹ bene dictū occurrūt nobis duo dubia. Primo quod dictū est oīa accidentia fundari in quātitate et dimensiones determinatas fundari in dimensionibus indeterminatis propter quod sole dimensiones indeterminate sunt ibi sine subiecto. Cū igitur virtus agens naturalis non se extendit sup̄ dimensionē indeterminate sed ille dimensiones semp̄ videantur remanē eedez per essentialit̄, aliter enī in sacro altaris non possent esse trāsmutationes naturalit̄ facte quod tales requirūt subiectū factuz. Si igitur ille dimensiones semp̄ manēt et solū istis collatū est esse sine subiecto quod sunt propinquissime nature materie. Cetera vero accidentia fundant in illis non videt̄ quod per aliquā trāsmutationē naturalit̄ factam incipiat esse ibi materia nisi hoc fieret miraculo cū ille dimensiones quibus collatū est per se esse semp̄ maneat. Secūda dubitatio talis quia agens naturale in sua actiōe requirit temp⁹ in illo igitur in instanti in quō incipit ibi eē mag

per se hoc sine miraculo fieri potest
generatio alteri⁹ sicut pro
indeterminat. dātū est quod
panis est quod est corpus christi
inducta alia accētia ab
se esse nisi nouū mir
se esse certū quod se certū
dicitur polūm⁹ quod
est et aqua fit ac
de generatiōe. et tū
finit fm vni mo
manet vt est
vt aqua est. Sicut
panis sub quibus est
cōtraria ita quod si
accētis remanēt. hoc si
accidens quod po
dimensiones nullo modo re
dimensiones panis
conuerfa est in co
panis quia subsistit ad
accētia immutata
dimensiones non remanere
erat collatū per se
et illis dimensionibus
non quantum ad
sub alijs accid
propter se esse. igitur propter
esse materia
si fecerit dicemus ibi
aīa rationalis m
non proprie hab
miraculū est. Propt

teria dato q̄ hoc sine miraculo fieri posset nō iducef̄ ibi fō
 vermis vl' alteri^o sbe nō ḡ in illo istari in q̄ ibi desinit. **E**c̄ co^o
 p^o ch̄i, est ibi generatio alteri^o sbe. **P**ropt̄ p̄m̄ nōndū q̄ di
 mēsiōib^o illis indefminat. datū est p̄ se esse in q̄ntuz s̄sunt
 accētib^o pais s̄b q̄b^o est corp^o ch̄i. **C**ū ḡ ibi desinit eē corp^o
 ch̄i et sunt ibi inducta alia accētia ab accētib^o pais nō vl'
 teri^o eis cōpetit p̄ se esse nisi nouū miraculū fieret et eis no
 ua v̄t et noua potētia ad p̄ se existēdū diuinit^o p̄ferret. **A**d
 formā at̄ arguēdi dicē possum^o q̄ quodā mō dimēsiōnes ille
 nō manēt. **N**ā sicut cū ex aqua fit aer; dicit̄ totū mutari in to
 tū vt̄ p̄z p̄ p̄m̄. i. de generatiōe. et tñ manet materia aque.
 dicit̄ ḡ totū mutari in totū s̄m̄ vnū modū. **E**xponēdi qz licet
 maneat materia aque nō tñ manet vt̄ est aque sed vt̄ est aer.
Nihil ei manet aq̄ vt̄ aque est. **S**ic cū facta est trāsmutatio
 tanta in accētib^o panis sub q̄bus est corp^o ch̄i q̄ inducta
 sunt ibi accētia oīno contraria ita q̄ si essz̄ ibi panis s̄ba nō
 possz̄ cū talib^o accētib^o remanē. hac aut̄ trāsmutatiōe facta
 nō remanet ibi aliquod accidens qd̄ possit dici accidens pa
 nis et ille dimēsiōnes nullo modo remanent vt̄ panis sunt.
Nō ei possunt dici dimēsiōnes panis quia fundātur in pa
 nis s̄ba qz s̄ba panis conuersa est in corpus ch̄i. nec possunt
 dici dimēsiōnes panis quia subsunt accidentibus que pa
 nis erant quia talia accētiā immutata sunt. **P**ossunt ergo
 dici tales dimēsiōnes non remanere quia non remanent vt̄
 panis sunt et vt̄ eis erat collatū per se esse. **A**lys ergo acci
 dentibus inductis et illis dimēsiōnibus quodam modo
 alys existentibus est non quantum ad essentiam tamen q̄n
 tum ad esse quod habent sub alys accidentibus non vlteri^o
 eis competit per se esse. igitur propter naturalem ordinem et
 dependentiam incipiet ibi esse materia nullo miraculo inter
 ueniente. nisi forte sic diceremus ibi esse miraculum sicut
 miraculum cum est anima rationalis materie disposita in/
 funditur qd̄ vt̄ dictū est non proprie habet rationē miraculi
 imo si oppositū essz̄ miraculū essz̄. **P**ropt̄ sc̄dm̄ dubiū nōndū
 m̄ iij.

Theorema

q̄ tota causa q̄rare requirit̄ tempus in a^{ct}ione agentis est
p̄pter indispositionem materie. In illo enim instanti in quo
materia est summe disposita est introductio forme. simul eni
est corruptio vnius forme et introductio alteri⁹. In illo eniz
instanti in quo est summa dispositio vt suscipiat materia aliā
formam est in ea summa indispositio ad formam sub qua est
Et ecōuerso. cū ē summe indisposita respectu forme sub q̄ est.
est summe disposita ad formā aliā. et hoc ideo vbi generat
tio vni⁹ est corruptio alteri⁹ et ecōuerso. Cuz ḡ nō incipiat
ibi esse materia nisi quando ibi inducta sunt accidentia con
traria cū quib⁹ substantia panis stare nō poss⁹. in illo instāti
in quo incipiet ibi esse materia sub talib⁹ accidentib⁹ est ibi
summa indispositio respectu sbe panis et est ibi corruptio
substantie panis si panis substantia inueniret. Et quia est ibi
summa indispositio ad illā formā: est ibi summa dispositio
ad aliā quia nō est dare summā dispositionē sine introducti
one forme. Bene dictū ē q̄ in illo instāti in quo incipit ibi eē
materia est ibi aliq̄ generatio sbe vt vermīs vel cineris vel
alicui⁹ alteri⁹. Ex hoc aut̄ patere pōt qn̄ incipit ibi eē ma
teria. nō enī quelibet alteratio tollit formā sbalem sed debet
esse passio ⁊ alteratio magis facta vt abijciat a sba. Cū ergo
facta est tanta variatio in accidentib⁹ panis q̄ tali variatio
ne facta non posset ibi esse panis sba propter quod merito
dici potest q̄ non sint ibi accidentia panis quibus datum
est p se esse tunc desinit ibi eē corpus christi tunc incipit ibi
esse materia p̄pter accidentia inducta quibus non est datum
p se esse s̄ tāto pl⁹ requirūt materia q̄s p̄prie dispositiōes for
mā q̄nto pl⁹ dependent et hnt essentialē ordinem ad mate
riā q̄s dispositiōes ad formā. Ex hoc etiā patē pōt q̄nta ma
teria ibi incipit esse qz dimēssiones ille indeterminate p̄ quas
materia est tāta et tanta licz nō maneāt vt sunt panis vl̄ vt
subsunt accētib⁹. panis etiā accētib⁹ cū qb⁹ posset stare sba
p̄. Prop̄t qd̄ vltari⁹ nō p̄petit eis p se esse et incipit ibi
esse materia cū maneāt sp̄ cedē p̄ essentialē et qz p eas habz
materia q̄ sit tanta ideo tantū ibi incipit esse ⁊ materia sub

110
... forma alteri⁹ Be
... panis anteq̄ panis
... hoc enī patere pōt q̄
... genere nō educit ibi de p
... potentia materie. Nā li
... forma si naturalis
... materia et postea te
... summe dispositio
... de materia sic di
... talis materie. Sic ḡ
... simul sunt sed est
... generationis nat
... et cōplem
... sacro altaris
... tam vtilis vt vermīs
... naturaliter factis de
... videtur dicere de
... dispositionē m
... q̄s requirit̄ cor
... quibuslibz co
... nec differentiam
... vel ex adu
... circa p̄ncip
... assimilat deum
... omnia illum
... aspectu off
... s̄ fer vel a
... q̄ nō cōp
... Nam sicut materie r
... naturaliter dispos
... est inductio tal
... deus subsistent
... illa subsistent
... Non et go p̄cel
... subsistent mat

forma vermis vel sub forma alteri⁹ sbe generate quæta erat
 materia sub forma panis anteq; panis sba couerteret in cor
 pus chri. Et ex hoc etiã patere pot q forma vermis vel al
 teri⁹ sbe ibi generate nõ educit ibi de potentia alicui⁹ accit
 dentis est de potentia materie. Nã licz ibi simul tpe incipit
 at esse materia et forma tñ naturali intelligentia pus sunt ibi
 accntia requirẽtia materiã et postea ibi incipit esse materia
 que p illa accidentia est summe disposita ad susceptionẽ ali
 cui⁹ forme. et deinde de materia sic disposita educit forma
 sbalis cõpetẽs tali materie. Sũt g ista in eodẽ instanti r si
 mul tpe. natura tñ nõ simul sunt sed est ibi ordo modo quo
 dictũ est. In via eni generationis naturaliter est ibi vltimo
 forma licz in via pfectiõis et cõplementi sit ecõuerso. Ex h
 etiã patere pot quare ex sacro altaris in quo est tanta digni
 tas pñt generari tam vilia vt vermis et putredines quia in
 trãsmutationib⁹ naturaliter factis deus se habet qsi vniformi
 miter ad omnia vt videtur dicere dionysius. iij. de diuinis
 noibus. Influit eni sũm dispositionẽ materie et coopatur pti
 cularib⁹ agentib⁹ fz qd requirit eoz natura. Sicut eni ani
 mam rõnalem infundit quibuslibz corpibus sufficienter dis
 positis non eligendo nec differentiam faciendo inter corp⁹
 ex legitimo matrimonio vel ex adulterio conceptum. Ideo
 non immerito dionysius circa principium qrti capituli de
 diuinis nominibus assimilat deum soli. qui non rãtoci
 nans nec preelicens omnia illuminat. sufficit enim vt ali
 quid illuminet q directo aspectu offeratur soli. nihil ad p
 positũ vtrũ illud oblatũ sit fer vel aux. Sic amotis panis
 accntib⁹ et alijs inductis qb⁹ nõ cõpetit p se esse de⁹ sber
 nit materiam. Nam sicut materie requirenti formam de⁹
 formã absq; miraculo est inductio talis forme. Sic forme re
 quirenti subiectum deus substernit materiam. etsi naturalit
 fit inductio talis forme illa substernatio materie miraculosa
 nominari non debet. Non ergo preelicens deus vtrum il
 la accidentia quibus substernit materiã disponant ad formã

Theorema

vermis cineris vel carnis ex quo singularia accidentia alia ab
accidentibus primis in hoc conveniunt & requirunt subie/
ctum. Deus singularis subternit materiam in qua educitur sub/
stantialis forma proporcionata dispositionib⁹ istis. Et hoc
patet veritas propositi Theorematis. Quia licet hyle siue
materia sit generatio subiectum quia solum esse poten/
tia materie habet educi substantialis forma ad quam ter/
minatur generatio non obstante q^d q^ddiu est ibi corpus ch^{ri}
non est ibi materia susceptibilis nove forme quia absq^e mira/
culo cū ibi eē desinit corpus ch^{ri} incipit ibi esse materia ex
qua potest educi substantialis forma poterit ibi esse genera/
tio nullo alio miraculo contingente quod declarare voleba/
mus.

Theorema rlvj

Post resurrectionē et ante. corpus ch^{ri} in
hostia habet esse indifferēter differens. in
differenter quidem quia semper impassibiliter
est ch^{ri}stus in sacramento. differēns tamē quia
nunc impassibile corpus quod sumimus cenan/
tibus discipulis passibile ch^{ri}stus dedit.

Solet a multis queri quale corp⁹ ch^{ri}stus tradidit discipu/
lis cenantib⁹ cum instituit hoc sacramentū. Hugo autē vic/
tur velle q^d ch^{ri}stus diversis t^{em}p^{or}ib⁹ oēs dotes assumpsit q^z i na/
turalitate assumpsit s^{er}uilitatē cū in reserantis & g^{er}inis claustris
exiuit de vtero & g^{er}inis. In transfiguratione autē assumpsit
claritatē. Cū ambulauit sup mare assumpsit agilitatem. cum
tradidit corp⁹ suū cenantibus discipulis sub specie panis as/
sumpsit impassibilitatem. Sed quō intelligenda sunt verba
hugonis: vt videamus vtrum verum sit q^d ch^{ri}stus tradidit ce/
nantibus discipulis ipassibile corpus. Notandum q^d cor/
p⁹

rlvj

... habet esse sacramentaliter in
... loco proprio non differt quomodo
... ad modum essendi. Nihil eni
... in loco proprio localiter
... alter alter et alter quia v
... est substantia corpus
... est quantitas mediant
... hostia est in hostia
... corpus ch^{ri}stus ut est in hostia
... differenter. Indifferen
... cum eadem dimensionibus
... hostia et extra hostias. Se
... non quia non habet eundem
... hostia et extra hostias
... in hostia ante pass
... resurrectione non est
... indifferenter differ
... ad modum q^d semper ipa
... tamen q^d tale est corpus
... hostiam. si ergo ante passion
... erat corpus quod er
... corpus est impassibile
... sub sacramento ch^{ri}stus
... corpus passibile
... specibus non selu
... impassibile. sp ergo impassib
... semper indifferenter se
... differentiam lat qe pro
... fierentia facunt. Si em
... corpus ch^{ri}stus ante
... hostia ipassibiliter. ma
... corpus ch^{ri}stus quod est
... corpus ch^{ri}stus ut
... dimensionibus
... ideo nec in po
... ut ibi erit in ocul